

BASINDA İLLER BANKASI

24 Nisan 1969 tarihli Ulus Gazetesi :

60 TEKNİK ELEMAN, BİR MUHTIRA İLE GENEL MÜDÜRÜN TUTUMUNU YERDİ :

İller Bankası Genel Müdürlüğü Enerji Dairesi Teknik Personeli, Genel Müdür Esat Kıratlıoğlu'na bir muhtıra vererek, bankadaki personelin çoğunluğunun yönetimden memnun olmadığını bildirmiş, «—Bu idare sisteminizin Bankayı, yönetmeye alıştığımız Belediye Teşkilatı ve personelini de Belediye çavuşları gibi görmenizden ileri geldiğini tahmin etmekteyiz.» demişlerdir. Ayrıca, 1968'de 212 tesisin bitirilmesi gerekirken tamamlanan tesis sayısının 124 olduğu; tesislerin gerçekleştirme oranının yüzde 58,5 civarında bulunduğu, plansızlık nedeni ile bu oranın 1969'da % 50'ye düşeceği de açıklanmış ve «tesislerin kalitesi ve rantabilitesi konusu üzerinde hiç durulmamakta ve önem verilmemektedir» denilmiştir.

Muhtırada, yurt kalkınmasında önemli rolü olan İller Bankasının başına getirilen bir yöneticinin önce müessesenin problemlerini yakından öğrenmesi gerektiği belirtilmekte ve şöyle denmektedir :

«— Mevcut yetersiz şartlarla, hayal edilen gayeye bir anda ulaşma yolunu denemek, kendi göreviniz dışında başka müesseselerin işlerini yüklemek ve banka personeli üzerinde, baskı ve şiddet metodları uygulamak Bankamızı aklı başında, haysiyet sahibi insanların hizmet yapabileceği bir ortam olmaktan çıkarmış ve bugün içinde bulunulan keşmekeşe itmiştir.»

Muhtırada çalışmalarla ilgili önemli pek çok yazının Genel Müdürün masasında aylarca beklediği ve kaybolduğu belirtilmekte, bu yüzden teşkilatın çalışamaz duruma geldiği bildirilerek şöyle devam edilmektedir :

«— Karışık iş düzeni ve şiddete dayanan idari eylemler sonucu morali yıkılan personelden randıman ve başarı çalışmaları beklenmesi gerektiğini bilmek icabetler. Bankamızın 1968 yatırımının % 153 olduğu tarafınızdan öğrenilmektedir. Fakat Müessesenin içinde bulunduğu durumdan hiç bahsedilmemektedir. Yatırım yüzdelerinden çok daha önemli olan başlanan işlerin bitirilmesi yüzdesi ve tesislerin kalitesidir. Ekli cetvel incelendiği takdirde enerji sektöründe 1908 yılında 288'i 1967'den intikal eden ve 203'ü yeni olmak üzere 491 tesisle meşgul olduğu görülür. 1968 yılında 212 tesisin bitirilmesi gerekirken, biten tesis sayısı 124'tür. Bu duruma göre 1968

yılında tesislerin gerçekleştirme yüzdesi % 58,5'dur. 1969 yılında 528 işle meşgul olunacak ve 236 tesisin bitirilmesi gerekecektir. Ayrıca 400 civarında kabul ve kesin hesabı yapılmamış tesis mevcuttur. Fakat şimdiden kesinlikle söyleyebiliriz ki bu yıl tesislerin gerçekleştirme yüzdesi yine % 50 civarında olacaktır. 1962 yılından itibaren eldeki iş sayısı her yıl artmakta ve işler zamanında bitirilmediğinden yığılmaktadır. 1962 yuma nazaran eldeki iş sayısı 1969 yılında tam Uç misline çıkmıştır. Tesislerin kalitesi ve rantabilitesi konusu üzerinde hiç durulmamakta ve önem verilmemektedir.»

İller Bankası Genel Müdürlüğüne verilen muhtırada 50 teknik personelin imzası bulunmaktadır.

29 Nisan 1969 tarihli Ulaş Gazetesi :

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜRÜNE BOYKOT:

6 Mühendis Odası, mülkiyetin davranışı yüzünden üyelerinin bankada görev almamasını istedi:

Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden ve Makina Mühendisleri Odaları dün gazetelere verdikleri ilanla, üyelerinin İller Bankası Genel Müdürlüğünde görev almamalarını istemişlerdir. Gazetelerde yayınladıkları ilanlarda da, Genel Müdürün personele karşı takındığı tutumu, «insanlık ve meslek onurunu rencide eden biçimde» nitelendirmişlerdir.

Bilindiği gibi İller Bankası Genel Müdürü Esat Kıratlıoğlu, tutumu ile mühendisler ve öteki memurlar arasında büyük bir huzursuzluk yaratmıştır. Bunun üzerine 62 teknik personel, Genel Müdüre bir muhtıra vererek tutumunu değiştirmesini istemişlerdir. Bu muhtırayı aldıktan sonra bir toplantı yapan İller Bankası Genel Müdürü, muhtırayı verenleri «Cesaret sahibi medeni kişiler» olarak nitelendirmiş ve kendileri hakkında hiçbir işlem yapmayacağını söylemiştir. Genel Müdür Kıratlıoğlu, bankanın idari ve teknik bütün personelinin katıldığı bu toplantıda muhtırayı verenlere de söz hakkı tanımamıştır.

Toplantıdan bir süre sonra muhtıra altında imzalı bulunanlardan üçü başka illere atanmışlardır.

Banka personeli bunun üzerine Başbakan'a bir muhtıra vererek, Genel Müdürün tutumunun değiştirilmesini istemiştir. Başbakan'a verilen muhtıradan da olumlu bir sonuç alamayan yüksek

mühendisler, yıllardır görev yaptıkları tiler Bankasından teker teker istifa etmeye başlamışlardır.

Genel Müdür Kıratlıoğlu, bu durum karşısında bankaya teknik personel almak üzere faaliyete geçmiştir. Ancak Kıratlıoğlu'nun teknik eleman almak için verdiği ilânların gazetelerde çıkmasından hemen sonra toplanan Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden ve Makina Mühendisleri Odaları Yönetim Kurulları, üyelerinin tiler Bankasında görev almamasını kararlaştırmışlardır.

Altı mühendis odasının gazetelere verdikleri ortak ilânda, tiler Bankası Genel Müdürü Kıratlıoğlu'nun banka personeline karşı takındığı tutum, «insanlık ve meslek onurunu rencide eder» biçiminde nitelenmiştir.

5 Nisan 1969 tarihli Akşam Gazetesinde fihami Soysal'ın makalesi :

BARDAK TAŞINCA :

Mart ayının ondördüncü günü, —ki bir mübarek cuma idi—, Adalet Partisi'nin Genel Başkanı, Başbakan, İnşaat Yüksek Mühendisi Süleyman Demirel, yahut nam-i diğer Dolaksızoğlu Süleyman Sami Gündođdu efendiye bir muhtıra sunuldu.

Muhtıranın altında tam seksen adet imza vardı. Bu imzalatın sahiplerinin tamamı yüksek mühendis ve yüksek mimar sıfatını taşıyorlardı. Kimi inşaatçı, kimi elektrikçi, kimi makîncis, kimi topografyam, kimi jeolog, kimi şehir plâncısıydı bu imza sahiplerinin. Yâni 80"ide teknik personeldi...

İmar işleri :

Bu muhtıranın sahibi seksen teknik personel, Türkiye'nin köy, belediye ve özel idarelerinin halita, imar plâni, içmesuyu, kanalizasyon, elektrik, mezbaha ve benzer imar işlerini yapmak ve finanse etmekle görevli tiler Bankasının mensuplarıydılar.

Yedi sayfalık, rakamlarla donatılmış, örneklerle bezenmiş muhtıralarında diyorlardı ki, «Mamur ve müreffeh Türkiye'yi kurmakla görevli yatırım bankalarından biri olan tiler Bankası bir uçurumun eşindedir. Ele alınan işler yıllarca sürmekte, yatırımlar gerçekleşmemekte ve hele tesislerin kalitesi üzerinde hiç durulmamaktadır.»

Yatırımlar şişiriliyor :

«Banka, yatırım yüzdelelerini Türkiye için bir rekor seviyede gösterebilmek için işi her ne bahasma olursa olsun para harcama şekline dök-

müştür. Yatırımların yüksek gösterilmesi için, başlanmış tesisler bitirilemez iken; diğer müesseselerin işleri alınmakta ve bu yatırımlar da; bankanın yatırımları gibi gösterilmektedir.»

Gene bu muhtıradan deniliyordu ki, «Üst makamlara enerjik ve çok iş yapar bir Genel Müdür olarak görünmek için tiler Bankası uçuruma götürmekten çekinmemesi ve kendisinden sonra sorumlu duruma gelecek kimseye bir enkaz bırakmaktan ürkmemesi, Genel Müdürün göze girme ve daha çok yükselme çabasının sonucudur.»

Gerçek nedir? :

Muhtıradan deniliyordu ki, Genel Müdür Jeolog Dr. Esat Kıratlıoğlu, 1968 yılında bankanın yatırımlarını yüzde 153 olarak gerçekleştirdiğini resmen ileri sürüp ilân etmiştir. Oysa 1968 yılında gerçekleştirilen enerji sektörü yatırımları yüzde 58,5, su tesislerinde ise yüzde 38,4'dür.

Gene bu muhtıradan deniliyordu ki, «Bankamızın bilhassa su ve kanalizasyon kısmı çok yetersiz duruma gelmiş bulunmaktadır. Normal programda devam eden 79 tesisten yılda 9 tesisin tamamlanabilmesi, bankamızın ne dununa getirilmiş olduğunu açıkça göstermektedir.»

Gene muhtıradan deniliyordu ki, «Genel Müdürün müesseseyi götürdüğü İstikâmet açık ve seçiktir. Bugün bankanın birçok üniteleri görevleri ifa edemez duruma gelmişlerdir. Bu durum bir süre daha devam ettiği takdirde bankamız telâfisi imkânsız zararlara uğrayacak ve **bütün** hizmetleri yapamaz duruma düşecektir.»

İşin evveliyatı:

İller Bankasının teknik personelinin hemen tamamının sabrını taşıyıp, işi Başbakan'a kadar aksettirmesinin, Elektrik Mühendisleri Odasının ve hatta Odalararası Kurulun, bir daha İller Bankasına mühendis vermemeye ve gerekirse bu müessesede çalışan mühendislerini de toptan görevden çekmeğe karar vermesinin nedeni neydi?

Bankanın başına, usulsüz olarak görevinden uzaklaştırılan, Selâhattin Baburođlu'ndan sonra, bizzat Süleyman Demirel tarafından getirilen partizan genel müdürlerin marifetleri, işi sonunda bu raddelere getirmişti.

Sayın büyüğün tercihi :

tiler Bankası'nın Genel Müdürlüğüne bizzat Süleyman Demirel tarafından aranıp taranarak bulunup atanan Esat Kıratlıoğlu, jeologdu, vaktiyle Süleyman Bey Morisson Kumpanyası komisyoncusu ve müteahhit iken ahbablıklar vardı. Kıratlıoğlu, jeolog sıfatıyla, millî petrol kavgasında yabancı şirketleri başarıyla savunmuş,

Adalet Partia'ntn Nevşehir Belediye Başkanlığı-
nı yapmıştı.

İgte Demirel, İller Bankası'nın başına böyle-
sine seçme bir yakını getirip Genel Müdür yap-
mıştı. Adı üstünde, adam Kıratlıoğlu idi. Kırat-
lıoğlu zâten ikide bir, «Ben bu bankanın başına
sayın büyüğüm tarafından getirildim, bu idare
şekli kendisi başka bir görev verinceye kadar da
devam edecektir» diyordu.

İcraat diye yapılanlar :

Seçimleri muhalefetin kazandığı belediyeleri
kredisiz bırakmak, bankada mesai saatleri dı-
gmdada olsa Akşam. Cumhuriyet, Ulus gibi ga-
zeteleri okuyan memur ve teknik personel gör-
meye tahammül edememek, ekmele oynamak,

memurları ve mühendisleri odacılara kontrol et-
tirmek, pelür kâğıtlarının kullanılışı hakkında
bile genelge yayınlamak gibi gerçekten tam AP
iktidarına yaraşır bir icraat içinde olan Esat
Kıratlıoğlu'na, bankanın eskileri vaktiyle gere-
ken uyardmaları da yapmışlardı. Bankanın gidişi
gidiş değildi. Hizmetler aksıyordu, banka bata-
ğa saplanıyordu.

Başbakan verilen muhtıradan daha önce 62
teknik personel Genel Müdüre bir muhtıra ver-
mişlerdi. Krtatlıoğlu'nun bu uyardmaya karşı dav-
ranışı, bu uyardmayı yapanlardan ikisini usulsüz
bir şekilde Ankara dışına sürmeye kalkışmak ol-
du. İşte, 80 teknik personeli Başbakana başvur-
maya katlar götürün de Kıratlıoğlu'nun bu ma-
rifetiydi, önümüzdeki günler bu skandali iyice
ortaya çıkaracağına benzer.

DUYURU

XV. Genel Kurulumuzda, Özel Yüksek Teknik Okullarda görev alan
üyelerimizin bu karara uymayanların Haysiyet divanına verilmeleri ka-
bul edilmiştir.

YÖNETİM KURULU

PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN

Teşekkürümüz ihtiyacı için Kapalı devre televizyon sistemi satın alı-
nacaktır.

İsteklilerin bu alıma ait şartnameyi Ankara'da PTT Genel Müdürlüğü
Malzeme Dairesi Başkanlığından veya İstanbul'da PTT Tesellüm ve Depo
Müdürlüğünden TL. 65,— bedelle temin edebilirler.

Tekliflerin muteber olabilmesi için ihaleye iştirak edecek firmaların
şartnamelerini idareden almış olması şarttır.

Teklifler engeç 30/5/1969 günü saat 16.00 ya kadar PTT Genel Mü-
dürlüğü Malzeme Dairesi Başkanlığına verilecek veya posta ile gönderi-
lecektir.

Bu tarihten sonra gönderilen teklifler nazarı itibare alınmaz.

Basın - A/93